

Godsforvalteren der begår underslæb

9. søndag efter Trinitatis

Det er måske lidt svært at forestille sig en godsforvalter, der har magt til at ødsle godsejerens ejendom bort. Vi kan måske nok forestille os en godsforvalter, der er udygtig i sin tjeneste, så der bliver tab i bedriften, men at han ligefrem skulle have magt til at ødsle godsejerens ejendom bort, det har vi nok lidt svært ved at se for os.

Hvis vi skal oversætte billedet med godsforvalteren til vor tids samfundsforhold, kunne vi måske forestille os en bestyrelse i en stor virksomhedskoncern.

Fra tid til anden hører vi om finansskandaler, hvor millioner og atter millioner viser sig at være forsvundet ud i den blå luft takket være bestyrelsesmedlemmers udygtighed eller snarere svigagtighed.

Og så ruller der hoveder på et tidspunkt. De svigagtige sættes fra bestillingen. Men som regel går der en tid, fra svigagtigheden opdages, til de svigagtige må forlade deres poster. Og nu nærmer vi os situationen i lignelsen om ødsle godsforvalter. Der er netop tale om en tidsfrist. Godsforvalteren ved, at det er slut med hans forbliven på posten. Men han er ikke fratrådt endnu. Og denne frist udnytter han, som vi får det beskrevet i lignelsen.

Han skaffer sig venner ved at eftergive skyldnerne en del af deres gæld. Efterhånden som skyldnerne én efter én kommer ind på godskonteret, kommer gældsbeviserne på bordet, og gælden bliver nedskrevet med en større eller mindre procentdel.

Nu er godsforvalteren set med godsejerens øjne moden til fyring, hvis ikke han var det i forvejen. Og fyret bliver han da også, men – og det er det overraskende i fortællingen – godsforvalteren får rosede ord med på vejen.

Han har »handlet klogt«, hedder det. Hans klogskab består i, at han har gjort sig populær blandt folk i landsbyen ved sin handlemåde. Han har skaffet sig venner ved hjælp af »den uærlige mammon«, som det hedder i den nye bibeloversættelse. I gamle dage hed det, at han har skaffet sig venner ved hjælp af den »uretfærdige mammon«.

Hvad enten vi siger »uærlige« eller »uretfærdige« mammon, så forstår vi nok, at Jesus ikke har meget fidus til mammon. Han har

ingen illusioner om pengeguden Mammon, der regerer verden. Men at undgå at have med mammon at gøre kan vi jo ikke. – Ved en bestemt lejlighed kommer Jesus i diskussion med nogle skriftkloge d.v.s. teologer, om det kunne gå an at betale skat til den romerske kejser, eller om man – i religionens navn - skulle nægte at betale skat til kejseren.

Ved den lejlighed bad Jesus en af deltagerne i diskussionen om at tage en mønt frem og se, hvis billede der var prentet på mønten. Det var jo kejserens. Afslutningen på den diskussion blev fra Jesu side dette ord: »Giv Gud, hvad Guds er, og kejseren, hvad kejserens er«.

Det ord har kristne mennesker siden gjort sig stor umage med at misforstå, som om der skulle være to verdener, som er uafhængige af hinanden: Guds verden, som er det religiøse område af tilværelsen, og så den verdslige verden, hvor den enkelte tjener sine penge og giver dem ud igen, og hvor man på et større plan taler om de enkelte landes såkaldte bruttonationalprodukt, hvor alt regnes med, lige fra tomatavl til blindtarmsoperationer.

Men de to verdener kan ikke adskilles. Den måde, vi omgås pengene på, og den måde, vi indretter samfundet på, afspejler, om vi tror på Gud, eller om vi er holdt op med at tro på Gud. Eller måske tror på pengeguden Mammon.

Der har længe været et afgrundsdybt svælg imellem den rige verdens rigdom og den fattige verdens fattigdom. Det er noget med bytteforholdet på de priser, u-landene får for deres varer, og hvad de skal betale for de varer, de importerer fra i-landene. Det er noget med bundløs gældsætning. Som ofte, men ikke altid er sket på grund af korrupte regimer i u-landene.

Der er sikkert mange forklaringer på, at svælg mellem den rige del af verden og den fattige er så stort, som tilfældet er. Det afgørende er, om vi i den rige del af verden er godt tilfredse med tingenes tilstand, eller om vi ønsker en anden fordeling af verdens goder. Og her kommer så lignelsen om den svigagtige godsforvalter ind i billedet.

Hvis den rige verden ville tage ved lære af Jesu lignelse, så ville den skynde sig at skaffe sig venner ved at dele ud af den uretfærdige mammon. Men i stedet bliver den rige verden ved at øge sin rigdom på den fattige verdens bekostning. Den rige verden skaffer sig på den

måde ikke venner, men uvenner. Og en skønne dag kommer vi i den rige verden til at betale prisen for vores kortsynethed.

Jamen handler evangeliet da om vores fremtid her på jorden, vil nogen måske spørge? Handler det ikke om Guds rige, som er en helt anden virkelighed – noget usynligt, noget med evigheden?

Både ja og nej. Når vi beder Fadervor, så beder vi om, at Guds rige må komme. Og dette Guds rige er en ny verden eller verdensorden, hvor kærlighed og retfærdighed råder.

Når vi beder om, at Guds rige må komme, så beder vi om, at det nye skal bryde ind i vores verden, blive til virkelighed, så langt det kan nå at blive til virkelighed her på jorden.

Men skal Guds rige komme til os, må der ske noget med os. Det skal kunne »kendes på os som lysets børn/at natten hun er nu omme«, som det siges så rammende i salmen »Den signede dag med fryd vi ser«.

Det skal virkelig kendes på os som lysets børn, at natten hun er nu omme. Og »natten« står for den verdensorden, som bygger på pengenes magt. Den verdensorden, hvor økonomisk vækst er blevet sit eget formål, og hvor man efterhånden er holdt op med at spørge, hvad vi overhovedet skal med den økonomiske vækst.

Nej, »skaf jer venner ved hjælp af den uærlige mammon, for at de, når den slipper op, kan tage imod jer i de evige boliger«, siger Jesus. Der er sprængstof i det budskab. Og det er altså Vor Herre selv, der siger sådan.

Amen.